

2 juli 2023

ABRAHAM, DE VADER VAN ALLE GELOVIGEN

Genesis 11, 27 t/m 12,8

Abraham, die ik in de komende weken met u wil gaan volgen, is heel belangrijk voor ons geloof. Dat was hij al voor de joden, al eeuwen voordat de christelijke kerk werd geboren, en dat is hij nu ook voor ons. Abraham wordt in de christelijke traditie – dat hebben wij van Paulus overgenomen – *de vader van alle gelovigen* genoemd. Nu, daarom lijkt het mij mooi om met elkaar eens terug te gaan naar het begin: 'waar komen wij nu eigenlijk vandaan?'

Met die uitdrukking 'Abraham, de vader van alle gelovigen' worden trouwens twee dingen bedoeld. Ten eerste: bij Abraham is het allemaal begonnen. Het begin. Gods nieuwe stap. Maar ook: Abraham is het voorbeeld voor ons allemaal. Abraham is ook onze vader, in de zin van: wij zouden eigenlijk allemaal op hem moeten lijken. Nu in deze eerste preek over Abraham zal ik bij deze twee dingen stilstaan. Eerst: Abraham als *onze oorsprong*, degene in wie en met wie God een nieuwe stap heeft gezet op Zijn weg met deze wereld. En vervolgens: Abraham als *ons voorbeeld*.

Abraham: onze oorsprong

Tja, dan lees je het begin van de Bijbel over hoe heel de wereld prachtig is geschapen... en hoe de mensheid is geschapen... en tussen de enkele verhalen door kom je een aantal geslachtsregisters tegen, die vertellen welke volken er allemaal uit die eerste mensen zijn ontstaan..., na de zondvloed lees je hoe die naties bij elkaar wilden blijven en een toren gingen bouwen (de toren van Babel) en hoe al die volken vervolgens verspreid werden over de hele aarde... en dan opeens begint er een geschiedenis over één familie... één persoon wordt uit al die volken van voorheen eruit gepikt en daar gaat de Bijbel vervolgens helemaal mee verder. Dat is apart. Waarom gaat het nu opeens verder over die ene man – Abraham – een man waarvan wij alleen weten dat hij ergens uit Ur kwam, een stad in het huidige Irak?

Die Abraham was waarschijnlijk zoals vele mensen uit die tijd een veehouder of iets dergelijks. En hij vereerde de goden die iedereen toen vereerde, zo vertelt Jozua ons later in zijn boek. Je kunt het ook aflezen aan de namen van bijvoorbeeld Terah, Saraï en ook schoonzus Milka. Terah en Saraï verwijzen naar de goden uit die tijd. En Milka, dat is hier niet de naam van die bekende chocoladereep, maar de naam van een godendochter. Nu, uit dat heidense gezin van Terah – een uit de duizenden toen – haalt God Abraham eruit... en gaat God met Abraham verder. Terwijl het hiervoor in de Bijbel dus nog ging over de hele schepping, de volken die zich moesten verspreiden, staat hier nu: Abraham.

Vanuit alle rafels en alle losse eindjes pakt God één draadje op... en gaat God verder met Zijn borduurwerk. Bijzonder hè?

Zo gaat God dus op deze wereld te werk. God – ook al is Hij de God van heel de wereld, van alles wat is en is Hij van alle eeuwigheid af God – God werkt niet in het algemeen, afdeling 'algemene zaken', maar Hij komt onze geschiedenis binnen op *Zijn* tijd en op *Zijn* manier... bij die of die concrete persoon of personen... en gaat zo met Zijn plannen verder. Vanuit het heel klein, heel onopvallende..., je zou er haast overheen kijken..., wordt Gods werk zichtbaar.

Zo'n verschil is dat met wat je daarvoor in hetzelfde hoofdstuk (Genesis 11) kon lezen over de torenbouw van Babel... Blijkbaar staat Gods werk zo sterk in contrast met hoe wij mensen denken en doen: in Genesis 11 ging het namelijk over de torenbouw van Babel. Daar zijn alle mensen nog bij elkaar en die willen ook graag bij elkaar blijven. 'Samen zijn wij sterk'. De mensen gingen samen een stad bouwen – nou, daar is

niets mis mee – maar ook een toren, die tot in de hemel moest reiken – the sky is the limit - om zo (zo zeggen ze tegen elkaar) 'voor ons een naam te maken'. Ze wilden op dezelfde plek blijven, een sterke eenheid vormen... om een naam voor zichzelf te maken. Om zichzelf op de kaart te zetten. Om groots de geschiedenis in te gaan. En wat doet God? Hij jaagt eerst al die mensen op een kluitje uiteen. Ze zullen nu eerst een taalcursus moeten gaan volgen om weer met

elkaar te kunnen samenwerken. En dan gaat God verder met één persoon..., één persoon die de belofte krijgt dat God *voor hem* een naam zal maken... En die ene persoon, Abraham, moet *niet* op dezelfde plek blijven, maar er juist op uit trekken. Abraham bouwt geen stad en maakt voor zichzelf niet een naam. Abraham moet op reis in het leven en hij bouwt onderweg, op de weg die God hem wijst, steeds een altaar, om de *Naam van de Heer* groot te maken.

God heeft al de volken de wereld ingestuurd, verspreid, uiteen gedreven... en gaat nu met één van die vele mensen uit de volken een nieuw begin maken. 'In u', zo zegt God tegen Abraham, 'zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden'. God had dus nog steeds heel de wereld op het oog, alle volken, alle mensen..., maar God gaat met de mensheid verder op Zijn eigen manier en op Zijn eigen tijd: in Abraham, ergens in het Midden-Oosten, in ongeveer begin van het tweede millennium voor Christus. God komt onze geschiedenis op Zijn tijd binnen en gaat vanuit het heel klein iets heel moois tot stand brengen... voor al die volken.

Als ik het zo zeg, dan moet ik gelijk ook aan de Heere Jezus denken, want opnieuw: iets heel kleins, een kribbe ergens in een dorpje in een uithoek van het Romeinse Rijk, één Mens die een groepje volgelingen verzameld had, maar tijdens Zijn levenseinde ze ook allemaal weer kwijt was..., een Mens die zich liet kruisigen..., wat een bizar verhaal, een verhaal dat zo

in de maalstroom van de geschiedenis gedoemd was te verdwijnen..., maar ook hier: het was als een mosterdzaadje. Zo klein en onopvallend in het begin. Maar het groeide uit tot een boom, die heel de aarde bedekte. Nu, dat wil ik ermee zeggen: *zo werkt God dus!* God laat deze wereld echt niet los. God is op al de volken betrokken. Het gaat God om heel de geschiedenis, heel de mensheid, alles wat Hij geschapen heeft. Maar vanuit alle rafels en losse eindjes pakt de grote Schepper van hemel en aarde en Heer van de geschiedenis één draad op om verder mee te borduren. Onopvallend en nietig. Maar tegelijkertijd zo bijzonder en zo groots, want: Zijn werk.

Als je nu zo krijgt te zien hoe God blijkbaar in deze wereld aan het werk gaat, dan begrijp je ook waarom in het christelijk geloof het vaak om de enkeling, om die ene mens gaat... en waarom het eenvoudige, het onopvallende juist zo belangrijk is. We hebben in de kerk een zekere huiver voor grootse projecten, grote algemene verhalen..., want maar al te snel komt daar het menselijke streven naar een naam in voor. Kijk maar naar Babel. Het is in Gods werk, in Gods Koninkrijk precies andersom. Het christelijk geloof verspreidde zich via kleine, kwetsbare groepjes christenen in een maatschappij waarin naam en faam, de massa en de keizer werden vereerd. Het mosterdzaadje van het geloof groeide uit tot een boom, niet doordat mensen zich samen sterk voelden en een indrukwekkend luchtkasteel gingen bouwen..., maar het groeide uit doordat mensen-zonder-naam alles achterlieten zoals Abraham en de Stem die tot hen sprak gehoorzaamden en erop trokken om het Evangelie in alle talen verder te brengen. Zo werkt God. Zo werkt het in Zijn Koninkrijk.

Maar in Gods aandacht voor het kleine, het onopvallende, moeten wij dus ook altijd heel de wereld in het oog houden. Abraham werd geroepen – speciaal hij, maar hij werd geroepen *om tot een zegen voor heel de wereld te zijn*. De weg die hij samen met zijn familie had te gaan, was bedoeld om alle volken weer op weg te helpen, terug naar God. We moeten dus niet teveel op onze eigen weg met God gericht zijn, de weg die God met mij persoonlijk wil gaan..., maar altijd breder kijken. Niet alleen mijn eigen zielenheil – ‘als ik maar bij God mag horen’ – maar het heil van heel de wereld, daar is het God om te doen. Geloven is niet een privézaak – ‘ik houd het voor mijzelf’ - maar bedoeld als vreugde voor heel de maatschappij. Niet je eigen gezin, maar heel de gemeente... Niet onze eigen wijkgemeente, maar heel de kerk in Nederland... Niet alleen ons eigen land, maar heel de wereld... Niet te krap kijken. Een brede blik houden. Niet teveel met jezelf bezig zijn. Laat Gods verlangen voor heel deze wereld in je eigen persoonlijke leven de ruimte krijgen en je leven vormen.

Abraham: ons voorbeeld

Dat over het bijzondere dat in de Bijbel na de vertellingen over het ontstaan van de hele schepping en over alle volken die zijn ontstaan... God opeens in die ene persoon van Abraham op dat ene moment verder gaat met Zijn plan met deze wereld. We gaan nu kijken naar Abraham als ons voorbeeld.

Want ja, zo is hij volgens mij wel bedoeld. Als een voorbeeld. Over Abraham wordt namelijk alleen het meest noodzakelijke verteld, wat voor ons van belang

is. Genesis 12 ev. is verre van een biografie. Abraham komt hier in het eerste hoofdstuk over hem niet eens zelf aan het woord. Je hoort hem niets zeggen, niets denken, niets voelen – terwijl dat er allemaal wel geweest zal zijn. Het enige wat je hoort is wat hij moet doen en dat hij dat dan ook voorbeeldig doet. Als ons voorbeeld.

Nu, het eerste wat hij moet doen is (12,1): uit zijn land, uit zijn familiekring en uit het huis van zijn vader gaan, ‘naar het land dat ik u wijzen zal.’

‘Uit je land gaan, uit je familiekring, uit het huis van je vader, dat is niet zomaar drie keer ongeveer hetzelfde. Nee, het zijn schillen die een voor een afgepeld worden. De eerste schil: je land verlaten. Emigreren. Dat is anno nu ook een hele grote stap. Maar toen was dat mogelijk nog een veel grotere stap. In die tijd geloofde men namelijk dat men in het eigen land de bescherming van de eigen goden genoot. De goden hielden zich aan de landsgrenzen. Dus de landsgrens overgaan, dat betekende: een onbeschermd leven gaan leiden. Aan de grillen van andere, onbekende goden, overgeleverd zijn. ‘Verlaat je land’, dat is dus nogal wat! Het wegpellen van die eerste schil zorgde ervoor dat Abraham bloot kwam te staan. Blootgesteld aan gevaren. ... Maar God pelde nog een schil af: ga uit je land... en ook uit je familiekring. Ook het stamverband, de clan die elkaar moest beschermen en voor elkaar moest opkomen, ook dat moest Abraham verlaten. En dan nog een schil: je land..., je stam (familiekring)... en verlaat ook het huis van je vader. De eigen familie. Dat wat je het meest eigen was. Degenen die voor je moesten zorgen, als je oud geworden bent (hoe belangrijk voor Abraham en Saraï die tot op dan toe nog geen kinderen hadden). Degenen die je het meest na stonden. Al die schillen werden een voor een weg gepeld en daar stond Abraham, naakt voor God, zonder enige bescherming of eigen zekerheden.

Dat is de grote stap in het geloof, of nog beter: dat is het geloven zelf. Met God leven, Gods weg gaan, dat is ‘je veilig weten onder Gods bescherming’, maar tegelijkertijd ook een akelig onveilig bestaan, want: los gepeld worden van al je eigen zekerheden en het alleen met God wagen. Los gepeld worden uit de massa..., je niet meer kunnen verschuilen achter je familie, je kerkgenootschap, je vriendengroep. Met niets in handen voor God staan.

Nu hoeven wij niet zoals Abraham allemaal letterlijk op reis te gaan, te emigreren, maar bent u, ben jij al los gepeld van alle beschermende schillen? Alles wat je zekerheid biedt, waar je je naam en je identiteit vandaan haalt, dat telt in het geloof niet meer. Wat je hebt opgebouwd aan bezit en relaties, ervaring of allure..., dat kan een prachtige zegening zijn (wees dankbaar!), maar het is niet je *zekerheid*. Je moet er niet op willen bouwen. En ook: hoe je je leven bent gelopen, waarover je met trots kunt vertellen, of wat je liever misschien wilt verzwijgen..., het valt weg voor de roepstem van God. ‘Het is allemaal drek voor mij geworden’, zo zei Paulus heel kras. Afval. Inderdaad: schillen moeten bij het GFT. Alle schillen moesten bij Abraham afgepeld worden om Gods weg te kunnen gaan, om tot een zegen voor de volken te kunnen worden. Het was anders ballast dat werd meegedragen.

Zijn er ook nog schillen die bij u of bij jou afgepeld moeten worden om echt voor God te kunnen staan, om

echt met God te kunnen gaan? Wat moet u/jij loslaten om voor God bruikbaar te kunnen zijn in Zijn dienst en meegenomen te kunnen worden op Zijn weg?

Ga uit je land, uit je familiekring en uit het huis van je vader – alle schillen weg – en *ga naar het land dat Ik u wijzen zal*. 'Naar het land dat Ik u wijzen zal'. Vager kan een routebeschrijving niet zijn. Geen idee dus waarheen, hoe ver, hoe zwaar. Abraham weet hier dus echt niet welke kant het op zal gaan. ... Dat is soms wel herkenbaar hè? Dat je op een moment in je leven bent beland, waarop je geen flauw idee hebt wat de toekomst moet worden. Geen idee welke kant het op zal gaan. Of geen idee hoe je überhaupt verder zou kunnen gaan. Ik hoor het van mensen die weduwe of weduwnaar zijn geworden. Ik hoor het van mensen die een slecht bericht uit het ziekenhuis ontvangen. Of als je partner vertelt dat hij of zij niet meer van je houdt. Hoe nu verder? ... Je bevindt je dan in goed gezelschap: Abraham stond daar, van alles los gepeld en had geen idee welke kant het op moest gaan nu. Maar wonder boven wonder: hij ging. Hij ging verder. Hij kon blijkbaar verder. Want op een of andere manier vertrouwde hij die stem..., had die stem die hem riep een vlam van vertrouwen aangewakkerd, die door alle tegenwind niet te doven was.

Dat geloof, dat vertrouwen, terwijl je het zelf soms niet eens goed kan begrijpen, want het is ook een raadsel..., het geloof wordt niet voor niets een geschenk genoemd, een gave van God, een werk van de Heilige Geest.

Abraham ging. Hij hoorde en gehoorzaamde. Dat is eigenlijk alles wat wij van Abraham weten vanuit die eerste verzen. Of hij lang aan het dubben is geweest..., of hij er veel met zijn vrouw of met andere familieleden over heeft gesproken om duidelijkheid te krijgen, of hij geroepen werd in een indrukwekkend visioen, of door een letterlijke stem, we weten het niet - God roept mensen op allerlei manieren - wij weten alleen dat Abraham hoorde en gehoorzaamde. Hij zei 'amen' op Gods beloften en Gods beloften bepaalden vervolgens de route van zijn leven. Zijn bestemming. Maar ook de weg die hij ging.

Leven uit Gods beloften. Daar wordt in het Nieuwe Testament ook zoveel nadruk op gelegd, de Hebrëenbrieffschrijver verwijst daarbij dan ook naar Abraham: leven uit Gods beloften. Als ik mijn navigatiesysteem aanzet in de auto, dan vind ik het prettig om te zien hoe lang de weg is. Je ziet op het kaartje, voordat je de route start, ook even hoe de weg ongeveer gaat lopen. En onderweg – ja, ik heb de luxevariant navigatiesysteem – krijg ik onderweg ook meldingen van opstoppingen en van gevaar. Eventueel aangevuld met alternatieve routes, die ik dan zelf kan kiezen. Zo werkt een navigatiesysteem, maar zo werkt het geloofssysteem niet. Alleen Gods beloften voor onderweg.

Gods beloften: 'Ik ben met jullie alle dagen van de wereld'. En: 'Ik ben die Ik ben, Ik zal zijn'. En: 'Wie in Mij gelooft zal leven, al is men ook gestorven!' En: 'En zie, Ik maak alles nieuw!' En: 'de Geest van God zal u in de waarheid leiden'. En: 'wie volhard tot het einde, die zal zalig worden'. Alleen Gods beloften. Soms moet je het zelfs doen zonder een bevestiging in je gevoel, zonder rust in je hart, zonder tekenen die je geloof bevestigen. Alleen op Gods beloften vertrouwen: 'ik roem in God, ik

prijst het onfeilbaar woord, ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord. (Psalm 56)'

Maar God heeft de Bijbel door en de geschiedenis door laten zien dat Zijn beloften dan ook betrouwbaar zijn. God heeft namelijk Zijn Naam aan Zijn beloften verbonden. Zijn eer staat op het spel. En Zijn liefde is te groot om van Zijn beloften af te wijken.

Zo ging Abraham op weg. Met niets. Maar in Gods belofte vond hij alles wat hij nodig had om toch te kunnen gaan, om toch de tocht te maken. Ik weet niet waar Abraham onderweg allemaal is geweest, wat hij heeft beleefd. In de komende weken zullen wij daar misschien wat meer over gaan lezen.. Nu lezen wij slechts het opmerkelijke dat Abraham steeds op zijn tijdelijke verblijfplaatsen onderweg een altaar bouwde. Abraham bouwde niet voor zichzelf een huis, maar een altaar voor God. Abraham liet daarmee zien: 'dit land, dit behoort U toe, Heere God!' Ondanks dat er allemaal andere volken en goden in dat land huisden, wist Abraham: het is Gods rijk, waar ik nu ben.

Ik vind het zo'n mooi voorbeeld om zo door het leven te gaan: met heel je hebben en houden – Abraham was rijk, loslaten betekende blijkbaar voor hem niet een leven in totale armoede – maar tegelijkertijd besepte hij: 'het land waardoor ik reis, is van God. Elke stap die ik zet, zet ik in Gods gebied.' Dus ook: elke stap die ik zet, zet ik op grond, waar Hij de Eigenaar van is en waar Hij het voor het zeggen heeft. Welke Kanaänieten er ook leefden en hoeveel goden daar ook werden aangeprezen: de Heere van hemel en aarde, de Heere God – geprezen zij Hij – Hij heeft het hier voor het zeggen en niet zij.

Nou, ga zo in je leven op weg..., gooi de schillen weg..., hoor en gehoorzaam..., ga de toekomst tegemoet in het vertrouwen op Gods beloften... en ik zou zeggen: bouw onderweg maar wat altaartjes. Je huisaltaar, bouw in je huis waar je samen met anderen leeft als het ware een altaar voor God en roep samen de Naam van de Heere aan: 'Heere, hier heeft U het voor het zeggen. U regeert. U beschermt. U leidt onze weg.' Bouw zo maar in gedachten een altaar, als je gespannen in de wachtkamer van het ziekenhuis zit en er een onbekende weg voor je ligt. Of als je eenzaam in je woonkamer zit, terwijl je er tegenop zit dat binnenkort weer iedereen richting hun vakantieadressen uit zal vliegen. Of als je moet verhuizen, of op kamers gaat, of op vakantie gaat, of dat je verpleegd moet worden: het eerste wat Abraham deed was een altaar bouwen, God de eer geven: 'U heeft het hier op deze plek voor het zeggen. U bent Heer. En U zult mijn weg wijzen en mij beschermen, wat er ook gebeurt'.

Abraham, de vader van alle gelovigen. In hem is God een nieuwe weg gegaan met deze wereld..., een weg uitlopend op de Heere Jezus, Abrahams grote Zoon... En in Abraham heeft de Heere God ons een prachtig voorbeeld gegeven. Een voorbeeld van vertrouwen, van horen en gehoorzamen, van loslaten..., maar ook van je vasthouden aan Gods beloften. Laten wij in de komende weken Abraham gaan volgen.